

Jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije djece u BiH

BILTEN

Broj 9, mart 2011. godine

U ovom broju donosimo:
Dodjeljene nagrade učesnicima igre na Facebook-u „Poželi bolje djetinjstvo“

Sadržaj:

- Sastanak Upravnog odbora programa SPIS
Revidiran program „Jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije za djecu u BiH“
- Zid dječijih želja
Djeca - zastupnici svojih prava
- Nagradna igra „Poželi bolje djetinjstvo“
- Intervju: Selma Turkić, voditeljica SPIS programa
SPIS pokazao najviše uspjeha na lokalnom nivou
- Održan seminar za menadžere socijalne i dječije zaštite
Podrška u procesu provođenja reforme socijalne zaštite djece u BiH
- Edukacija studenata novinarstva o dječijim pravima
- Grupa djece iz Bileće pokrenula izgradnju atletske staze
„Imaćemo atletske staze do jeseni!“

MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE • MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINE
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE BOSNE I HERCEGOVINE • MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE • VLADA BRČKO DISTRIKTA

PROJEKAT FINANSIRA

EVROPSKA UNIJA

Iako su pružili podršku u realizaciji, ova publikacija ne odražava zvanične stavove donatora.

Revizija programa „Jačanja sistema socijalne zaštite i inkluzije za djecu u BiH“

Upravni odbor programa „Jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije za djecu u BiH“ raspravljao je o strukturi i ciljevima programa za naredni period.

CILJEVI PROGRAMA

1
Utvrđiti i predložiti prioritete u implementaciji Strategije socijalnog uključivanja (SSU) za Federaciju BiH i Brčko Distrikt, te Razvojne strategije za Republiku Srpsku iz perspektive socijalne zaštite i inkluzije djece.

2
Osnažiti kapacitete i funkcioniranje koordinacionih tijela koja su nadležna za implementaciju programa socijalne zaštite i inkluzije djece na svim nivoima.

3
Ažurirati i unaprijediti općinske/opštinske mehanizme upućivanja, socijalne usluge i institucionalne mehanizme koordinacije, neophodne za razvoj i provedbu općinskih/opštinskih modela socijalne zaštite i inkluzije djece u 10 ciljnih općina/opština.

4
Jačati kapacitete lokalnih općinskih/opštinskih tijela u oblastima upravljanja i koordiniranja provedbe općinskih/opštinskih modela socijalne zaštite i inkluzije djece, kao i kapaciteta pružalaca usluga da pružaju usluge socijalne zaštite i inkluzije u 10 ciljnih općina/opština.

5
Povećati vidljivost SPIS programa i podići svijest o socijalnoj zaštiti i inkluziji djece.

Upravni odbor je zaključio da je potrebno intenzivirati aktivnosti kako bi u preostala četiri mjeseca trajanja programa bili realizirani postavljeni ciljevi. Stoga, na sjednici je prihvaćen revidirani program kojim su jasnije definirani ključni ciljevi i zadaci, te realni okviri za njihovo izvršenje.

U revidiranim smjernicama svi članovi Upravnog odbora složili su se da je opći cilj unapređenje sistema socijalne zaštite na svim nivoima vlasti, i to putem jačanja okvira politike kao i kapaciteta pružalaca socijalnih usluga u domenu socijalne zaštite i inkluzije djece, uz pristup koji je zasnovan na potrebama i pravima.

Kao primarni ciljevi izdvojeni su osnaživanje socijalne zaštite i inkluzije djece kroz unapređenje postojećih okvira javnih politika, poboljšanje upravne strukture i koordinacije socijalne zaštite i inkluzije na svim nivoima vlasti, te dalje razvijanje općinskih modela socijalne zaštite i inkluzije djece.

„Kroz realizaciju aktivnosti u 10 općina,

pet u Federaciji BiH i pet u Republici Srpskoj, dobili smo uvid u stanje i potrebe kada je riječ o zahtjevima koji se postavljaju prema sistemu socijalne zaštite i inkluzije. Iskustva su različita, ali upravo to je vrijednost koja se ostvaruje kroz program SPIS. Na taj način formirat će se odgovarajući modeli koji će se moći primijeniti i na ostale općine širom BiH“, rekao je predsjedavajući Upravnog odbora, Sredoje Nović ministar civilnih poslova BiH.

Trogodišnji program “Jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije za djecu u BiH” realizira se s ciljem približavanja BiH standardima koji važe u Evropskoj uniji, iz domena društvene zaštite i dječijih prava. U realizaciju su, uz UNICEF, uključeni i Ministarstvo civilnih poslova i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Direkcija za ekonomsko planiranje, entitetska i kantonalna ministarstva odgovorna za socijalnu zaštitu, zdravlje, obrazovanje i ljudska, odnosno dječija prava.

• Kiseljak i Tuzla su još dvije općine u BiH koje su zahvaljujući m:telu i UNICEF-ovoj inicijativi „Najbolji početak za svako dijete“ dobile integrisane centre za rani rast i razvoj djece. Ciljevi otvaranja centara su potaknuti odgovorno i kvalitetno roditeljstvo, ranu detekciju razvojnih i zdravstvenih smetnji mališana i održavanje kvalitetnih veza djece, roditelja i stručnjaka zaduženih za praćenje rasta i razvoja djece. Centar u Kiseljaku otvoren je uz podršku m:tele, Centra za socijalni rad općine Kiseljak i vrtića Sv. Franjo, dok su otvaranje Centra u Tuzli pomogli Dom zdravlja Tuzla i Općina Tuzla.

• Na Klinici za nuklearnu medicinu Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu, otvoren je laboratorij za određivanje koncentracije joda u urinu, prvi ovog tipa u Federaciji BiH. Utvrđivanje analiza ovih parametara veoma je važno u prevenciji razvoja jod-deficitarnih poremećaja kod djece i odraslih, a posebno trudnica. Otvorenje laboratorija pomogao je i UNICEF, čijom donacijom je obezbijeden aparat za određivanje koncentracije joda kod pacijenata.

• DevInfo BiH - pretraživa bazu podataka o društvenom razvoju, dostupna je i na internetu. Sadrži podatke o korisnicima svih oblika, mjera i usluga socijalne zaštite, kao i podatke o ustanovama socijalne zaštite i zaposlenih u tim ustanovama, u periodu od 2003-2008. Podaci su razvrstani prema starosti korisnika, stepenu ugroženosti, vrsti socijalnih potreba i ustanovama za pružanje socijalne zaštite. Podaci su rezultat agregiranja podataka entitetskih zavoda za statistiku Federacije BiH i Republike Srpske, te Distrikta Brčko. U bazi se nalazi 47 indikatora i 1898 podataka za period 2003-2008.

• Kampanja „Pampers UNICEF Mozaik“ koja se provodila na društvenoj mreži Facebook je završena. Uključenjem u Mozaik i glasanjem za grad, roditelji su pomogli da pet gradova dobiju Pampers donacije i bolje uslove u porodilištima. Roditelji s Facebook stranice „Mamin svijet“ odlučili su da donacije idu u Kakanj, Tuzlu, Istočno Sarajevo, Banja Luku i Goražde. Donirane pomoći će majkama i njihovim bebama omogućiti da uživaju u prvim zajedničkim momentima u porodilištu.

• Treći val kampanje „1 pakovanje = 1 vakcina“ u BiH došao je do kraja. Pampers i UNICEF su imali za cilj da iskorijene majčinski i neonatalni tetanus na globalnom nivou. Pampers je UNICEF-u donirao sredstva za kupovinu 110 000 antitetanus vakcina. Ovo je 110 000 novih šansi za život i osmijeha zahvalnosti.

• UNICEF je uz podršku Evropske Unije, DFID-a i Vlade Norveške, organizovao na Jahorini četvrti po redu trening „Budžetiranje kao alat strateškog planiranja“ za službenike nadležnih ministarstava iz oblasti finansija, socijalne zaštite, obrazovanja i zdravstva na državnom i entitetskom nivou, te oglednih opština/općina i kantona. Cilj ovih radionica je na jednom mjestu okupiti članove iz ministarstava i ljude koji su uključeni u razne programe, te im pokazati kako zajedničkim i integrisanim radom mogu doprinijeti i utjecati na razvoj politika za djecu.

• UNICEF je zatražio 7,2 milijuna dolara za rješavanje hitnih humanitarnih potreba djece i žena koje su teško pogođene krizom u Libiji. UNICEF-ovo osoblje već je postavljeno na pograničnim područjima Tunisa i Egipta kako bi mogli pomoći povratnicima i radnicima migrantima koji bježe od građanskih nemira u Libiji.

• Osnovna škola „Aleksa Šantić“, zahvaljujući razumijevanju i zalaganju UNICEF-a u BiH, dobila je vrijednu donaciju - savremenu opremu za kabinet fizike. Oprema je veoma vrijedna i koristit će nastavnicima i učenicima da realiziraju sve zanimljive ogledne iz fizike za sedme i osme razrede.

• Mladi glumci Dramskog studija višegradskog Doma kulture za učenike područne Osnovne škole „Vuk Karadžić“ u Novom Goraždu izveli su pozorišnu predstavu za djecu „Besna glista“, autora Mile Mašića, koju je režirao Savo Škobić. Brojna publika koju su sačinjavali učenici nižih razreda, među kojima su bili i oni predškolskog uzrasta, uživala je u ovoj lepršavoj i poučnoj predstavi o dječijem odrastanju, navikama i vaspitanju. Projekt se realizuje u sklopu programa „Kultura za razvoj“, a koji finansira španski fond za postizanje milenijumskih razvojnih ciljeva /MDG-F/. Program partnerski provode tri organizacije Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini: UNDP, UNESCO i UNICEF, u saradnji sa Ministarstvom civilnih poslova BiH, Ministarstvom kulture i sporta Federacije BiH, Ministarstvom prosvjete i kulture Republike Srpske i drugim institucijama nadležnim za obrazovanje i kulturu u BiH.

• Udruženje „Srce za djecu koja boluju od raka u FBiH“ kreće u realizaciju projekta „Izgradnja roditeljske kuće“. Ovaj projekt ujedno je i jedan od najvažnijih projekata u cijeloj BiH, jer je u posljednje vrijeme zabilježen porast malignih oboljenja kod djece, na cijelom teritoriju BiH, a roditelji zbog prevelikih troškova liječenja nisu u mogućnosti plaćati i troškove stanovanja. Dokazano je da prisustvo roditelja, tokom liječenja, poboljšava opću zdravstvenu sliku djeteta i proces primanja jako agresivnih terapija, pa je time i značaj ove kuće veći.

• Na poziv „POSTANI MLADI SAVJETNIK OMBUDSMANA ZA DJECU!“ koji je uputio Ombudsman za djecu Republike Srpske, prijavilo se 58 učenika srednjih i osnovnih škola. Sva djeca koja su se prijavila kroz ovu aktivnost imat će priliku da pristupe diskusiji na Panelu mladih savjetnika i razmijene ideje, iskustva i prijedloge o temama koje ih interesuju. Mladi savjetnici će takođe na poziv ombudsmena prisustvovati radionicama, okruglim stolovima, tematskim grupama koje organizuje ombudsman za djecu, a kako bi u ime mladih govorili o svojim iskustvima, viđenju problema, te tako doprinijeli boljem razumijevanju tema i unaprijeđenju prava djeteta.

• U zajedničkim prostorijama Dobrinjske i Pete gimnazije u Sarajevu održan je Enterprise Award Competition – finalno takmičenje u preduzetništvu za srednjoškolce i Innovative Education Forum – Takmičenje u inovacijama za nastavnike u organizaciji British Council-a i Microsoft-a u Bosni i Hercegovini. Finalno takmičenje u preduzetništvu za srednjoškolce je bila idealna prilika za mlade da na kreativan i inovativan način ojačaju svoj preduzetnički duh, te usvoje poslovne vještine potrebne u 21. vijeku, a koje su ključ za postizanje ekonomskog uspjeha u Bosni i Hercegovini.

Član 12

Kada odrasli donose odluke koje se tiču djece, ona imaju pravo reći šta misle da bi za njih bilo najbolje, a njihova se mišljenja trebaju uzeti u obzir.

AKTUELNO DJECA U BROJKAMA

Ulaganje u 1,2 milijarde adolescenata u dobi od 10 do 19 godina može prekinuti krugove siromaštva i nejednakosti, izvjestio je UNICEF u svom izvještaju o stanju djece za 2011. godinu. Izvještaj nosi naziv „Adolescencija: vrijeme prilika“.

O PROGRAMU

“Jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije za djecu u BiH”

Program “Jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije za djecu u BiH” je trogodišnji program podrške Bosni i Hercegovini za ispunjavanje uslova za pristup EU iz domena socijalne zaštite i dječijih prava. UNICEF realizuje ovaj projekt uz podršku donatora: Evropske unije, Vlade Velike Britanije – Odjel za međunarodnu saradnju i Vlade Norveške.

Primarni partneri UNICEF-a u ovom projektu su Ministarstvo civilnih poslova BiH, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, te Direkcija za ekonomsko planiranje, koji će koordinirati državnim, entitetskim i kantonalnim ministarstvima odgovornim za socijalnu zaštitu, zdravlje, obrazovanje i ljudska - dječija prava.

Projekt je definiran u bliskoj saradnji sa domaćim i međunarodnim partnerima oslanjajući se na petnaestogodišnje iskustvo UNICEF-a u BiH u radu sa marginaliziranom djecom ove zemlje. Cilj projekta je jačanje multisektorskih pristupa zaštiti i inkluziji djece kroz javnosten pristup planiranju, razvoju politika, implementaciji i kontroli toka projekta. Ovo će omogućiti adekvatno definisanje funkcija, uloga i strateških ciljeva u oblastima obrazovanja, zdravstva, socijalne zaštite i drugih nadležnih sektora kroz koje će se rješavati različiti problemi isključenosti djece i porodica iz sistema društvene zaštite.

UNICEF definira “socijalnu zaštitu” kao skup javnih aktivnosti, koje poduzimaju država ili pojedinci, a kojima se ukazuje na rizike, ugroženosti i hronično siromaštvo. Socijalna inkluzija je proces kojim se osigurava da oni kod kojih postoji rizik od siromaštva i/ili društvene marginalizacije - dobiju prilike i sredstva neophodna za sudjelovanje u ekonomskom, društvenom i kulturnom životu, te tako ostvare standarde koji se smatraju dostojnim društva u kojem žive.

Kao država koja nastoji pristupiti EU, Bosna i Hercegovina morat će svim svojim građanima omogućiti da uživaju korist ekonomske integracije i razvoja. Samo na taj način, razumijevajući multidimenzionalnu prirodu siromaštva, država može osigurati socijalnu inkluziju.

Djeca - zastupnici svojih prava

Ideja da se djeci pruži prilika da sami traže i zastupaju svoja prava zaživjela je 2009. godine kada je na Kid's festivalu postavljen Zid dječijih želja. Po prvi put u Bosni i Hercegovini ukazana je šansa djeci da jasno i glasno iskažu svoje želje i zahtjeve. Djeca su dobila priliku da kažu šta oni žele da se promijeni u BiH kako bi bili omogućeni uslovi za njihovo sretnije i bezbrižnije djetinjstvo.

U vrijeme Kid's festivala na Zid je svoje želje upisalo preko 40.000 djece iz cijele Bosne i Hercegovine. Kako želje ne bi ostale samo na papiru, UNICEF je uz podršku partnera, 20. novembra 2009. godine, povodom 20. godišnjice Konvencije o pravima djeteta u Parlamentu BiH postavio veliki Zid dječijih želja. Dio želja koji su djeca napisala tokom Kid's festivala prenesena su na ovaj Zid kako bi podsjećale donosiocima odluka šta to sve nisu uradili i šta trebaju uraditi kako bi svako dijete bilo zaštićeno.

Naredne godine, sa Zidom se išlo i korak dalje i djeci je pružena prilika da direktno razgovaraju sa donosiocima odluka. U sklopu aktivnosti programa „Jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije djece u BiH“, a povodom obilježavanja Međunarodnog dana djeteta u deset općina/opština u BiH, djeca su na kreativan način pripremili predstavljanje svojih želja načelnicima općina/opština. Tom prilikom su uputili zahtjev odgovornim da se njihove želje ispune kako bi im omogućili sigurnije i bezbjednije djetinjstvo.

„Za nas je veoma bitno da ovo izvedemo što jasnije, da se uvažave naše želje, te da i mi ostvarimo naša prava. Nadamo se da će se ovaj put naše želje ispuniti“ – rekao je Marin Zlatamčić, učenik osnovne škole „Novi Travnik“ na svečanosti uručivanja Zida načelniku ove općine.

Kako niti jedno dijete ne bi bilo izostavljeno i kako bi se djeci što više približila tematika njihovih prava, osim plakata

kreiran je i virtuelni Zid dječijih želja putem web stranice www.zasvakodijete.ba. Na web stranici djeca se mogu informisati o Konvenciji o pravima djeteta, ali i uputiti svoju želju. Web stranica ima i mnoge edukativno-informativne sadržaje, kao i informacije o realizovanim aktivnostima i uključenosti djece kroz program „Jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije djece u BiH“. Pokrenuta je i Facebook stranica „Zid dječijih želja“ kojoj se priključilo preko 13.000 djece koja svakodnevno komuniciraju i imaju priliku obratiti se za pomoć i mišljenje drugih članova stranice.

„Želje koje smo do sada prikupili u sklopu aktivnosti projekta potvrđuju nam koliko je bitno da djeci omogućimo jedan ovakav komunikacijski kanal na kojem će moći iskazati svoje mišljenje, edukovati se o pravima koja su im zagarantovana Konvencijom o pravima djeteta ali i tražiti konkretna rješenja od donosioca odluka“ istakla je Nineta Popović, UNICEF Već treću godinu Zid postoji kao posrednik između djece i odraslih. Pristigle želje govore da sva djeca žele isto – mir, ljubav, obrazovanje, poštovanje, zdravlje i sreću. Sve su svjesniji svojih prava i spremni su da i drugima ukažu da ih poštuju.

Poznate ličnosti iz BiH i regije pisale na Zidu dječijih želja

Elvir Laković Laka, Hanka Paldum, Pjer Žalica, Mario Drmać, Amel Ćurić, Marija Šestić, Maja Tatić - samo su neke od mnogobrojnih poznatih ličnosti koji su na Zidu dječijih želja i zahtjeva napisali šta žele djeci u Bosni i Hercegovini kako bi bila ostvarena sva njihova prava. „Djeco, učite, slušajte roditelje, ali ne dozvolite da vam komanduju i da vas razdvajaju! Igrajte se, budite sretni. Zajedno!“, poželio je bh. režiser Pjer Žalica. Pred svoj veliki koncert u Sarajevu, Zlatan Stipšić Gibonni UNICEF-ov ambasador dobre volje, koji u Hrvatskoj pomaže smanjiti nasilje među djecom i pomoći

u boljem ostvarivanju prava djece, nije zaboravio djecu u Bosni i Hercegovini. Tom prilikom Gibonni je napisao na Zid dječijih želja svoju poruku: „Obitelji bez nasilja, škole gdje će djeca imati podjednaku šansu da otkriju u čemu su posebni bez obzira na materijalno stanje obitelji iz koje dolaze“.

Ovom akcijom, poznate ličnosti su željele skrenuti pažnju na djecu i njihova prava i dodatno podsjetiti donosiocima odluka i širu javnost da svi trebamo omogućiti svakom djetetu sigurno i bezbrižno djetinjstvo i ostvarenje svakog prava koje je propisano Konvencijom o dječijim pravima.

Svečano dodjeljene nagrade učesnicima u nagradnoj igri “Poželi bolje djetinjstvo”

U periodu trajanja nagradne igre, na web stranicu je pristiglo preko 300 želja iz cijele Bosne i Hercegovine, dok se na Facebook stranici priključilo preko 13.000 djece i pojedinaca koji podržavaju dječiji glas i zalažu se za uvažavanje njihovih prava

Nagradna igra “Poželi bolje djetinjstvo” koju je UNICEF pokrenuo putem internet stranice www.zasvakodijete.ba i Facebook stranice „Zid dječijih želja“, od samog početka izazvala je veliko interesovanje djece. Broj pristiglih želja iz dana u dan je rastao, a čitajući dječije želje jasno je bilo da - neovisno odakle su, sva djeca žele isto - mir, ljubav, sreću i toplinu porodičnog doma.

“Želim da svi ljudi bar sat vremena dnevno razmišljaju kao djeca – tako će znati da sve što mi želimo jeste normalno djetinjstvo, oba roditelja, redovne obroke i pokoji slatkiš, parkove od cvijeća, klackalica i ljulja, balone na Dan djece, krov nad glavom i zvjezdano nebo”, poželio je Alen.

Nagradna igra je osmišljena tako da se sve pristigle želje sa stranice www.zasvakodijete.ba objavljuju na Facebook stranici „Zid Dječijih Želja“, na kojoj djeca skupljaju lajkove i na taj način ulaze u utrkü za laptop, fotoaparät, mobilni telefon, edukativne enciklopedije, dres Edina Džeke i mnoge druge vrijedne nagrade. U periodu trajanja igre, na web stranicu je pristiglo preko 300 želja iz cijele Bosne i Hercegovine, dok se Facebook stranici priključilo preko 13.000 djece i pojedinaca koji podržavaju dječiji glas i zalažu se za uvažavanje njihovih prava.

Djeca su pokazala svoju sposobnost komuniciranja, ubjeđivanja i postali pravi glasnogovornici svojih želja ali i „Zida dječijih želja“. Nakon marljivog skupljanja lajkova, došao je i dugo očekivani trenutak

proglašanja dobitnika i dodjela nagrada.

“Puno toga se može poželjeti, ali ja najviše želim da zauvijek ostanem dijete, da mi je najveći problem kako obući barbiku, da sva djeca osjete ljubav i toplinu koju može da pruži svaka porodica i prijatelji, da odrastamo u zdravoj okolini i da svi jednog dana ostvarimo svoje snove” bila je želja djevojčice Emine Basare iz Bugojna, koja je skupila najviše lajkova i osvojila prvu nagradu - laptop. Na drugom mjestu po broju osvojenih lajkova našla se želja djevojčice Amele Čehić iz Sarajeva koja je osvojila fotoaparät, a na trećem mjestu želja Katarine Šimić djevojčice iz Mostara koja je osvojila mobitel.

U svojim prostorijama, predstavnici UNICEF-a su na svečanoj dodjeli nagrada ugostili djecu i njihove roditelje. Svečanost je obilježila dječija radost, muzika i razigranost.

„Veoma je značajno da se upravo djeci da riječ i prilika da iskažu svoje stavove jer su oni najbolji advokati svojih prava, tako da je sama nagradna igra bila odličan način da im se to i obezbijedi“, istakla je Florence Bauer, predstavnica UNICEF-a u BiH.

Nagrade koje su bile osigurane za ukupno 18 djece uručile su Florence Bauer, predstavnica UNICEF-a u BiH i Maria Farrar Hockley, šefica sekcije operacija 1 delegacije Evropske unije u BiH.

Sva djeca iskazala su sreću i zahvalnost jer su dobili priliku da razmijene mišljenja s drugom djecom, odraslima i iskažu svoj stav.

„Ova nagradna igra je bila jako dobra

prilika za nas djecu. Pružena nam je prilika da jasno i samostalno kažemo šta želimo“, istakla je djevojčica Arijana Kovačević. Ideja koja se poručuje putem Zida, iz dana u dan sve više počinje da živi. Mnoge kompanije i pojedinci pokazali su spremnost da ispune neke od dječijih želja.

„Drago nam je da je odziv bio veliki i da smo kroz ovu akciju skrenuli pažnju javnosti. Pozitivno su nas iznenadile i neke kompanije i pojedinci koji žele ispuniti neke od dječijih želja koje su uglavnom skromne i plemenite. Iako je nagradna igra završena, Zid dječijih želja i zahtjeva će i dalje pomagati u ispunjavanju nekih dječijih želja i edukaciji djece o njihovim pravima“, istakla je Nineta Popović iz UNICEF-a.

Selma Turkić, voditeljica Programa „Jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije djece u BiH - SPIS“

Program SPIS pokazao najviše uspjeha na lokalnom nivou

„Ideja i vizija socijalne zaštite i inkluzije ostaje krajnji cilj i od toga nikada nećemo odustati, ali moramo biti svjesni činjenice da se veliki rezultati mogu postići samo dobrim planiranjem i postepenim radom“.

Revidirani program „Jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije djece u BiH – SPIS“ kojim su jasnije definirani ključni ciljevi, zadaci i realni okviri za njihovo izvršenje prihvaćen je na posljednjoj sjednici Upravnog odbora Programa. Kao primarni ciljevi izdvojeni su: osnaživanje socijalne zaštite i inkluzije djece, kroz unapređenje postojećih okvira javnih politika, poboljšanje upravne strukture i koordinacije socijalne zaštite i inkluzije na svim nivoima vlasti, te nastavak razvijanja općinskih modela socijalne zaštite i inkluzije djece. Za ovaj broj biltena, o samom programu i daljnjim aktivnostima govorila je Selma Turkić, voditeljica Programa „SPIS“.

Funkciju voditeljice SPIS programa preuzeli ste u oktobru. Koja je razlika uloge koju ste imali prije i sada u programu SPIS?

U samu implementaciju programa sam i ranije bila uključena u okviru segmenta dječije zaštite. Razlika u odnosu na moju sadašnju ulogu je što sam ranije bila više blizu samog centra dešavanja. Tada je moj posao obuhvatao više rad na terenu, češće sam išla u obilazke općina i radila s ljudima koji na terenu provode program. Period od kada sam na ovoj poziciji je bio dosta težak za program SPIS. Nakon druge Monitoring misije Evropske

delegacije uslijedio je niz događaja, od SPIS pregleda aktivnosti do entitetskih radionica vezanih za reviziju programa. Ova pozicija donosi mnoge izazove, jer je na projektu jako mnogo partnera s kojim treba ostvariti koordinaciju i saradnju.

Kako je došlo do odluke o revidiranju programa SPIS i u kojem periodu će se realizirati nastavak aktivnosti?

Nakon niza sastanaka i konsultacija sa svim partnerima koji su uključeni u program, radili smo evaluacije na svim nivoima kako bismo vidjeli šta u programu funkcioniše dobro, a šta ne. Proces je bio dugotrajan, ali je vrijedilo. Na posljednjem sastanku Upravnog odbora odobrena je revizija programa. Revidirani program će trajati još četiri mjeseca, a mi u UNICEF-u se nadamo da će se i nakon isteka ovog perioda nastaviti. Ranije dogovorena treća faza projekta trebala bi uslijediti odmah nakon juna.

Trenutno smo u pregovorima sanadležnim partnerskim ministarstvima oko revizije tog dijela. Urađen je koncept koji trebamo sada doraditi, a pregovaramo sa njima oko daljnjeg nastavka programa.

U odnosu na prethodni, kako izgleda revidirani program?

Revidiranje nije izvršeno nekom

matematičkom metodom, već se nastojalo da se sve komponente i aktivnosti uklapaju u jedan logički okvir bolji nego do sada. Prijašnji koncept koji se sastojao od osam komponenti je sada promijenjen, tako da program sada ima jedan cilj i pet podciljeva. Ciljevi se odnose na jačanje okvira javnih politika, na jačanje koordinacionih struktura, dva cilja se odnose na lokalnu zajednicu, to jest na jačanje kapaciteta davalaca usluga i na jačanje institucionalnih tijela, referala za pružanje usluga. Obzirom da smo se svi složili kako je jako važno raditi na promociji socijalne zaštite i inkluzije, promocija programa je ostala kao peti cilj.

Da li su centri za rani rast i razvoj nakon revidiranja ostali pri programu SPIS?

Centri za rani rasti i razvoj su izuzetno važan element i srce svega što SPIS promovira - intersektoralni pristup zaštiti i razvoju djeteta. Centri za rani rast i razvoj definitivno ostaju u okviru SPIS-a, ali će se prilagođavati situaciji na terenu. Situacija je takva da sve općine nemaju sredstva za otvaranje jednog ovakvog centra, ali nastojat ćemo kroz neke druge kreativne modele naći načine kako uspostaviti servise ranog rasta i razvoja pri postojećim institucijama. To je realno i moguće, bilo pri školi, domovima zdravlja

ili centrima za socijalni rad. Bitno je da se razvija svijest o ovom pristupu kod ljudi na lokalnom nivou. U posljednje vrijeme otvorena tri centra koja nisu u sklopu SPIS-a, tako da ih sada ima ukupno sedam. Ideja SPIS-a je da se širi na druge općine, a otvaranje ovih centara je prvi konkretan primjer toga.

U kojim segmentima je SPIS pokazao najviše uspjeha do sada?

SPIS je zasigurno najviše uspjeha pokazao na pružanju usluga na lokalnom nivou kroz razvijanje centara za rani rast i razvoj, kroz usmjerene projekte, rad sa djecom sa posebnim potrebama, putem obuke nastavnika u školama, primjenom koncepta škola prijatelja djece, učešćem djece kroz PAR grupe. Svi segmenti sistema su jako važni, jer bez okvira politika i strategija nema ni pružanja usluga. Ipak, kroz inovativniji pristup bi trebalo dalje graditi politike i strategije koje su ključne za djecu u ovoj državi.

Koliko ste zadovoljni dosadašnjom realizacijom programa na nivou entiteta?

Zbog same kompleksnosti strukture vlasti u BiH, nepobitna činjenica je da program SPIS zaista od samog početka bio ambiciozno zamišljen, jer njegov inicijalni cilj je bio da se uspostavi održiv i efektivan sistem socijalne zaštite i inkluzije za djecu na nivou cijele Bosne i Hercegovine. Mi jesmo postigli određenu saradnju i rezultate, ali uvijek može bolje. Ideja i vizija socijalne zaštite i inkluzije ostaje krajnji cilj i od toga nećemo odustati, ali moramo biti svjesni činjenice da se veliki rezultati mogu postići samo

dobrim planiranjem i postepenim radom.

Sa kojim problemima su se najviše susretali oni koji provode program na lokalnom nivou?

Skoro sve općine su navele da im je bilo teško da apsorbuju sve planirane aktivnosti. Naročito kada uzmemo u obzir da odabrane općine imaju različite kapacitete, ljudske resurse, usluge i sl, program SPIS je također bio vrlo težak zbog raznih edukacija koje smo mi predvidjeli. Svi se slažu da su one veoma bitne i korisne, međutim to je ljudima predstavljalo dodatnu obavezu koju moraju planirati pored svojih redovnih obaveza. Sada smo našli model kako bi im olašali pohađanje ovih edukacija i dosta je lakše da planiraju svoje vrijeme jer će se aktivnosti odvijati u fazama i bez vremenskog preklapanja.

Da li su sve općine postigle iste rezultate ili su se neke ipak pokazale kao uspješnije?

Po rezultatima bih svakako izdvojila Općinu Novi Grad Sarajevo i Opštinu Laktaši. To i jesu najrazvijenije općine u smislu postojanja ljudskih kapaciteta, edukacije i usluga. Opština Laktaši je već samoinicijativno izašla iz okvira SPIS-a, te je model počela širiti i na susjedne opštine. Samostalno dizajniraju projekte i kroz razmjenu iskustava privlače druge opštine da se vode njihovim primjerom. S druge strane, uprkos ograničenim resursima značajan pomak napravile su i Opština Bileća i Općina Novi Travnik.

Kako se Strategija socijalnog

uključivanja odražava na program SPIS i obrnuto?

Strategija socijalnog uključivanja je usvojena na nivou FBiH i Brčko Distrikta, dok u Republici Srpskoj još uvijek nije. Program SPIS je kroz segment zaštite djece dao input za ovu strategiju, te je na ovaj način veza ostvarena. SPIS će i dalje podržavati ciljeve određene Strategijom socijalnog uključivanja, te će obezbijediti potrebne inpute na osnovu stečenih znanja, iskustava i realizovanih funkcionalnih pregleda.

Koliko će promjene koje su se desile u programu SPIS odraziti na njegove aktere i daljnju situaciju?

Sve promjene koje smo napravili urađene su iz razloga da se svima olakša. Bitno je da dobro procijenimo početnu situaciju i da se sve aktivnosti pažljivo planiraju. U preostala četiri mjeseca privest ćemo kraju već započete aktivnosti. Ne smijemo zaboraviti koliko ciljeva program ima i da njihovo postizanje nije brzo i jednostavno. Utjecaj promjena koje smo napravili ne možemo odmah vidjeti, nego tek nakon određenog vremena. Svi smo nestrpljivi, ali moramo biti svjesni da je ovo jedan dugotrajan proces. S obzirom na situaciju u našoj državi mogu da kažem da je SPIS program ipak dobro napredovao. Ako se SPIS nastavi i poslije juna, vodit ćemo se ciljem da dođemo do sve djece u stanju potrebe, uključujući što više općina kako bi osigurali da svako dijete u BiH ostvari svoja prava.

Održani seminari za menadžere socijalne i dječije zaštite

„Program edukacije menadžera u sistemu socijalne i dječije zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine“ naziv je dvodnevno seminara koji je UNICEF organizovao za predstavnike centara za socijalni rad i institucija specijaliziranih za brigu o djeci u FBiH, koji su dobili priliku da razmijene mišljenja te diskutuju o funkcionisanju sistema socijalne zaštite u njihovim općinama/opštinama.

Seminar je održan u Sarajevu i Neumu s ciljem da se ljudima koji rade u oblasti socijalne zaštite pruže nova i prošire dosadašnja znanja o upravljanju u ovoj oblasti, te im se na ovaj način da podrška za što uspješnije provođenje reforme socijalne zaštite djece u BiH.

„Kroz ovaj program želimo osvježiti znanja predstavnika ovih institucija i učiniti im dostupnim nove spoznaje iz sfere socijalne

i dječije zaštite, kako iz naših, tako i iz zemalja Evrope i svijeta. Ovo radimo sa jednim ciljem, a to je da podignemo njihova

znanja iz oblasti planiranja, rukovođenja, organizovanja i vođenja socijalne zaštite u njihovim okruženjima“, istakao je Asim Zečević, pomoćnik federalnog ministra za rad i socijalnu politiku FBiH.

Seminaru su pored učesnika za koje je bio namijenjen, prisustvovali i predstavnici UNICEF-a, nevladinog sektora, te eminentni profesori sa Univerziteta u Sarajevu i Mostaru. Skupu su također prisustvovali i predstavnici institucija iz mnogih drugih gradova Federacije koji su se uvjerali i spoznali značaj ove aktivnosti, te izrazili nadu da će institucije, ministarstva i donatori proširiti program „Jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije djece u BiH“ i na druge općine/opštine.

„Tek sada vidimo šta su ljudi iz drugih općina dobili ovim programom i jako mi je žao što grad Mostar nije uključen u SPIS program. Veoma sam zahvalna što sam ovdje, uvijek se nešto novo nauči, razmijene se iskustva i što je najbitnije, stečeno znanje možemo primijeniti i u praksi“, istakla je Zora Dujmović, ravnateljica Centra za socijalni rad iz Mostara

Učesnici seminara su izrazili zadovoljstvo ovim seminarom jer su dobili priliku da razmijene iskustva sa kolegama iz drugih gradova kao i da prošire svoja znanja iz oblasti upravljanja. Smatraju da je sektor socijalne zaštite jedan od najbitnijih u ovoj državi i kako će ova edukacija nadograditi njihova znanja i vještine, ali utjecati i na politiku dječije zaštite u cjelini.

Edukacija studenata novinarstva o dječijim pravima

Na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu u toku mjeseca februara održan je trening o izvještavanju o dječijim pravima za studente novinarstva iz Banja Luke, Sarajeva, Mostara, Istočnog Sarajeva i Tuzle. Ova edukacija je dio programa "Jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije djece u BiH", a realizovala ju je partnerska organizacija Medijske inicijative.

Na petodnevnom treningu studenti su od stručnih predavača iz sfere vladinog, nevladinog sektora i UNICEF-a poput Ljube Lepira, pomoćnika ministra u Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite RS, Nade Grahovac, Ombudsmena za djecu RS i drugih, dobili znanja o dječijim pravima, socijalnoj inkluziji djece i značaju razvijanja demokratskih dostignuća prema najmlađoj populaciji.

Uz mentora su prošli kompletan produkcijski proces od izbora teme i odabira ugla posmatranja, preko prikupljanja informacija i terenskog rada, pa sve do montaže priloga. Ovakav pristup je omogućio studentima da razviju osjećaj za važnost ove teme i nauče različite mogućnosti i aspekte pokrivanja ovakvih tema.

„Pojam dječijih prava je veoma bitna stvar, mnogi profesionalni novinari rade na tome i imaju mnogo problema da takve sadržaje dovoljno prikažu u medijima. Dječija prava su uvijek interes studenata i mislim da su ovakve radionice odlična prilika da ih potaknemo da se ovim temama bave i u svom budućem profesionalnom

radu“, istakao je mentor praktičnog djela radionice Amir Sužanj, urednik na BH Radiju 1.

Na prvom redakcijskom sastanku studenti su iskoristili informacije koje su dobili u prva dva dana i odabrali teme koje su obrađivali u svom radio prilogu. Interes su iskazali prema temama inkluzivnog obrazovanja, prosjačenja, te medijskog izvještavanja o ovim temama. Zajedno sa mentorom, studenti su prošli cjelokupan proces produkcije priloga, te napravili kratku emisiju o odabranim temama.

„Smatram da je jako bitno izvještavati o dječijim pravima i ovo je odlična praksa za nas studente jer na našim fakultetima

imamo nedovoljno praktičnog rada. U prva dva dana sam naučila dosta o dječijim pravima i izvještavanju o djeci. Do sada je to bilo teoretski, a u drugom dijelu radionice smo imali praktični dio; išli smo na teren, tražili izjave, podatke i napravili naš prvi prilog“, rekla je Irma Husić, studentica treće godine Fakulteta humanističkih nauka, Univerziteta u Mostaru.

Nakon završene edukacije studenti su bili zadovoljni predavanjima i izrazili su nadu da će imati priliku da se i dalje edukuju u ovom pravcu. Oni smatraju da postoji potreba za većim brojem novinara koji bi temeljito i u skladu sa Konvencijom o pravim djeteta, izvještavali o djeci i problemima djece u našem društvu.

PAR grupa iz Bileće pokrenula izgradnju atletske staze

„Imaćemo atlešku stazu do jeseni!“

Učenički savjet koji čine učenici starijih razreda OŠ „Sveti Sava“ iz Bileće pokrenuo je ideju izgradnje atleške staze u krugu ove škole. Oni su inače i članovi PAR (participativno akciono istraživanje) grupa koje su u sklopu svoga rada identificirale da je njihovom gradu i djeci potreban ovakav sportski teren. Prema njihovim riječima, poligon će im pomoći da se iskažu u individualnim sportovima. Izgradnja atleškog terena prema prvim procjenama PAR grupe nije iziskivala značajnija novčana sredstva, ali poslije su se suočili sa preprekama koje su bile u vezi sa nagibom terena. Za rješenje je bilo potrebno više novca nego što je početni plan predviđao. Put od učeničke ideje do realizacije ovog značajnog projekta podržali su nadležni u školi i Opštini.

“Kada smo se odlučili za ovo igralište, u našu PAR grupu uključili smo direktora i nastavnike, a veliku pomoć pružio nam je i arhitekta Savo Bjelica koji nam je napravio idejno rješenje i predračun”, kaže Petar Salatić, član PAR grupe.

Prva faza - priprema terena i izrada potpornog zida, završena je u oktobru prošle godine, a za nastavak radova čekaju se bolje vremenske prilike.

“Djeca su veoma dobro osmislila način realizacije ovog projekta i podršku tražila na pravim adresama. Za ovaj prvi dio posla utrošeno je 12 700 KM, a taj novac obezbijedili su nam nadležni iz naše Opštine”, objašnjava nastavnica Mladenka Batinić, vođa PAR grupe. Prema njenim riječima, rad djece u ovakvim grupama vrlo je djelotvoran jer su se naučili da prepoznaju stvarnu potrebu i da kandiduju problem koji je moguće riješiti. Učenici su osmislili strategiju za izgradnju atleškog poligona, ali su i tokom ljetnog rapusta aktivno učestvovali u raščišćavanju i ravnanju terena.

“Želimo ovo igralište što prije i mnogo će nam značiti, pa zato učestvujemo i u ovim fizičkim radovima. Roditelji su prihvatili našu ideju i obećali su nam pomoći u nastavku radova. Svi imaju fudbalsko ili košarkaško igralište, a mi ćemo imati

atleško”, objašnjava Marija Vuković, jedna od pokretačica ideje.

Osnovni dio je urađen, ističu u školi. Sad predstoji nasipanje terena i presvlačenje adekvatnim podlogama. Prema predračunima, za ukupan posao će biti potrebno oko 50 000 KM. “Škola nema novca, ali smo stali iza ovog projekta i tražićemo pomoć od Ministarstva prodeice, omladine i sporta Republike Srpske”, ističe Miodrag Parežanin, direktor ove škole. On je istakao da je ovo prvi korak do rađanja sportskih talenata, te da će atleško igralište biti od koristi za sve škole u Bileći.

Svoje donacije obećala su i lokalna preduzeća koja se bave preradom kamena, kao i JP “Vodovod” i Komunalno preduzeće koje će odvoziti višak sa gradilišta. “Očekujemo da se uključi cijela naša zajednica, jer će ovo puno značiti svima u Bileći. Suština našeg posla je da obezbijedimo podršku onih koji mogu da nam pomognu i da sami radimo, jer PAR grupa nema novac da plaća bilo kog radnika”, objašnjavaju članovi grupe. Oni se nadaju da je njihova strategija rada dobra i da će do jeseni imati atlešku stazu. Ako sve bude kako su planirali, za početak će organizovati revijalne atleške smotre, a potom i takmičenja.

Renovirane prostorije Udruženja djece i omladine sa posebnim potrebama u Bileći

„Vedar osmijeh“ sada još vedriji

Dvorište opremljeno novim rekvizitima za igru

Plavi tobogani, šarene klackalice, ljuljaške i uređen prostor za igru, odnedavno imaju i djeca iz dnevnog centra „Vedar osmijeh“ iz Bileće. Ovi mališani kažu da im je sada vrijeme koje provode u svom dnevnom centru zanimljivije. Posebno im je drago, kažu, kada im dođu i drugari iz bilećkih osnovnih škola na druženje.

„U okviru ove rekonstrukcije dvorišta okrečena je i fasada na našem centru, uradili smo i pristupnu rampu za osobe sa invaliditetom, ogradili smo cijelo igralište tako da se sada naša djeca mogu bezbjedno igrati bez straha od automobila“, kaže

Milenko Radmilović, izvršni direktor Udruženja djece i omladine sa posebnim potrebama „Vedar osmijeh“.

Prema njegovim riječima, za ove radove utrošeno je 20.000 KM, a sredstva su obezbijedena iz posebno usmjerenog projekta „Jačanje kapaciteta dnevnih centara djece i omladine sa posebnim potrebama“. Program se provodi u 10 opština/općina u BiH, a nadležni u Opštini Bileća odlučili su da ukupan iznos namijenjen njima stave na raspolaganje dnevnom centru „Vedar osmijeh“. Radmilović ističe da su nadležni shvatili

važnost primjene referalnog modela socijalne zaštite i inkluzije za lokalnu zajednicu i da se nada dobroj saradnji i u narednom periodu.

Osim uljepšavanja i adaptiranja prostora u kojem ova djeca kvalitetno provode svoje vrijeme uz druženje i radnu aktivnost, novac je upotrijebljen i za organizovanje kućnih posjeta za one mališane koji nisu u mogućnosti da posjećuju Centar. „Ovim posjetama mi se trudimo da djeci ometenoj u razvoju i njihovim roditeljima predstavimo prednosti našeg dnevnog boravka“, istakao je direktor Radmilović.

ZID DJEČUJIN ŽELJA I ŽANITJEVA

Emina: Puno toga se može poželjeti, ali ja najviše želim da zauvijek ostanem dijete, da mi je najveći problem kako obući barbiku, da sva djeca osjete ljubav i toplinu koju može da pruži svaka porodica i prijatelji, da odrastamo u zdravoj okolini i da svi jednog dana ostvarimo svoje snove. Želim da osvojim fotoapart jer se moj pokvario mojom krivicom, pa ga sada neću ni dobiti. Sad se kajem i jako mi je žao, ali ne pomaže.

Amela: Moja jedina želja je da moj babo i mama imaju posao, normalno radno vrijeme i godišnji odmor, kako bih i ja kao i druga djeca sa svojim roditeljima mogla otići na more ili na planinu.

Марија: Желим свијет који ће бити по мјери дјече, гдје ће сва дјеча бити здрава и сита, добити нешто што већ дуго траже или им недостаје, јер и данас и сутра требамо љубав, осмијех, загрљај и нечије пријатељство.

Katarina: Želim da se sva djeca svijeta obrazuju, da bismo sutra mogli stvoriti jedan pametniji i bolji svijet, u kojem ne bi bilo rata, gladi, terorizma, pedofilije i ostalih bolesti modernog doba.

Сретен: Ја желим да престане НАСИЉЕ у породици, да се скрати НАСТАВА за двије седмице! Сви они који болују од тешких БОЛЕСТИ пожелео би им да што брже оздрав. И ако им икако могу помоћи. Надам се да сам био скроман и још нешто: желео бих ДА У СВЕТУ ВЛАДА ПРИЈАТЕЉСТВО И ЉУБАВ!

Merjem: Želim bezbjednije ulice na putu od kuće do škole i da vozači sporije voze... Želim mom bratu mobitel, jer sam mu ja njegov pokvarila, pa mi je žao zbog toga. Moj brat je najbolji na svijetu. Ima 15 godina, a ja 9 i opet me vodi na sankanje i prati u školu.

Аријана: Моја жеља је наравно да свако дијете буде зараво па све остало. Да буде окружено људима који му пружају пуно љубави! Да не буде злостављано на било какве начине психичке или физичке! Да сва дјеча на овом свијету иду у школу и да себи осигурају добар живот! Да имају пуно пријатеља око себе који ће их охрабривати и подржавати у оном што желе да остваре! А једна од мојих највећих жеља да дјеча прате своју машту и уживају у њој док могу! И на крају ћу користити стих из једне пјесме: "Само да рата не буде, лудила међу људима, велики нуде заблуде, плаше нас разним чудима и свакој бајци нуде - да рата не буде!"

ŠEHERZADA: ČAO, ZIDU ŽELJA, JA SAM UČENICA OSNOVNE ŠKOLE U DOBROSEVICIMA U OKOLINI SARAJEVA. TO JE JEDNA MALA ŠKOLA, VEOMA MALA, TAKO DA NEMAMO ČAK NI SALU ZA SPORT, VEĆ U HOLU ŠKOLE RADIMO SPORT. PA UREDU, NEKAKO SMO SE NAVIKLI I NA HLADNOĆU I NA SKUČEN PROSTOR, ALI I UČIONICE SVA PREMALE. MOJA UČIONICA JE MALA I PUNA VLAGE, PA SMO ČESTO PREHLAĐENI. DA JE BAREM VIŠE SVJETLOSTI. ETO, ŽELJELA BIH, DA BAREM MOJA UČIONICA IMA VIŠE PROZORA, VIŠE SVJETLOSTI I DA NIJE TAKO HLADNO U NJOJ. ČAO, HVALA VAŠA ŠEHERZADA:J

Амина: Много жеља у мојој глави спава, да у свијету љубав влада. Да свако дијете сретно буде, да га никад не куде. Да га мазе, да га пазе... Да му живот буде лаки да сваки дан може рећи, ја сретно дијете сам.

Ana i Jelena: Dragi Unicef, pišu vam dvi. Mi idemo u četvrti razred osnovne škole u grad Mostar dobije KINO i da bude ja nikada još nismo bile u kinu, nikad ni ekrana, sestre kažu da je to baš lijepo samo jednom u kinu. Želimo još da sva imaju klimu, da ne žive po ulicama i da kada uđu da se malo ugriju. Želimo da o krenu spavati i dobiju poljubac za

Ђорђе: М до 15 сат имали сл снови на Дјеца има мислим д

Adna: I imaju pl

Esm stv neč za za k gleda da bi želin će vla njega šta je roditi to je j lice, d bih o

Kerin je da više n injekc

MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE
MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINE
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE BOSNE I HERCEGOVINE
MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE
VLADA BRČKO DISTRIKTA

www.zasvak

ZNA DJEČIJIH ŽELJA I ZAHTEJEVA

Moje sestre blizanke Ana i Jelena. One i naša želja je da naš lijepi grad još ljepši. Imamo 10 godina i mi smo gledale crtiće sa velikom pažnjom i zanimljivo, a i one su bile djeca imaju svoju kuću, da svi oni i ih tete ne tjeraju iz trgovina i djeca budu sretna kada navečer idu na laku noć od mame i tate.

Moja želja je da škola traje od 9 sati do 12 sati. Tako da bi se svi naspravali i imali obodnog vremena!!! Da se ne дешавају кашње, da ne kasnimo u školu itd. I da imaju pravo na ODMOR, dug san. Ja i sestre da bi сва дјеца била сретна!!!

Moja najveća želja je da mi mama i babo rade i da mi daju novu igračku pa da mi ne govore kupićemo ako Bog da, nego da mi daju kad nešto hoću da mi kupe odmah.

Moja želja: "Dijete uvijek može odraslog naučiti tri stvari: da bude veselo bez razloga, da bude uvijek mirno i zabavljen i da se zna svom snagom zauzeti za ono što želi... A mi, djeca, želimo se zauzeti za bolje sutra. Ne treba živjeti u prošlosti, ni biti ono što je bilo. Bog nam je dao oči naprijed, a mi smo gledali samo u ono što je ispred nas. Samo mi treba uspjeti, pred sobom gledati svijet u kojem želim da žive DJECA! Da novac nije sve, ali da se bez novca ne može, govore mnogi ljudi... Danas, nemaju ništa, sutra će umrijeti kao da se nikad nisu ni rodili. A tražili su samo jedno: BOLJI ŽIVOT!!! I ja ne mogu? Želim da izmamim nekom osmijeh na licu i kad znam da im ne mogu pomoći. Željela sam uspjeti u ovom svijetu, jer, uspjeh je dijete i smjelosti..."

Moja želja: Zovem se Kerim. Imam 9 godina. Moja želja je da kada dođem bolestan kod doktora, da on bude ljubazan i da ima više strpljenja dok ja primam lijekove. Jer dok ja skupljam hrabrost on se namršodi i bude ljut.

Iman: Želim da, KAD upoznam princa, obučem bijelu haljnicu boje lila i idem na bal da plešemo. A ako upoznam dva princa, onda će i moja seka Asiya ići i njoj ćemo obući haljnicu boje lila.

Semina: Moja najveća želja je da u mojoj Bosni i Hercegovini svako dijete stekne svoja prava, da svako dijete bude zaštićeno. Prekinuti nasilje i spriječiti da nam svaki dan jedan maloljetnik ode na nebo. Možda sam tek dijete, ali sam toliko toga prošla i kroz toliko surovih trenutaka sam koračala i tek sad saznajem kakav je svijet okrutan prema svima, a naročito prema djeci. Želim mir, da političari prestanu sukobe sa onima iz drugih zemalja, da poklone malo ljubavi i pažnje prema svojoj državi i svim tim ljudima koji su u njoj. Kad god na TV-u vidim ovakve situacije, a tek one o siromašnima u našoj domovini i djeci koja su siročad, suze mi krenu na oči. Zar da mi djeca, tako nevinna, ispaštamo? Molim Vas, učinite nešto! Hvala!

Mađa: Moja želja je da moj razred ide na sedmodnevni izlet u Beograd... Pošto većina njih nije u mogućnosti da posjeti ovaj grad! I ja bih to jako voljela!

Stefan: Želio bih da se osnuje drugarski fond razreda, iz kojeg bi obezbijedili da i siromašni drugari u školi imaju uštinu i školски прибор.

МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
МИНИСТАРСТВО ЗА ЉУДСКА ПРАВА И ИЗБЕГЛИЦЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ВЛАДА БРЧКО ДИСТРИКТА

